

minst zekerheid is verkregen <sup>1)</sup>. Dit geldt in de eerste plaats voor de interstitieele cellen in de vrouwelijke geslachtsklier, doch ook omtrent de mannelijke puberteitsklier bestaat rechtmatige twijfel. Bij alle onderzoeken op dit gebied is de groote moeilijkheid steeds deze, om of de geslachtsklier of de interstitieele klier geheel uit te schakelen, wat toch als eerste eisch gesteld dient te worden, wil men omtrent de functie van elk dezer afzonderlijk zekerheid verkrijgen. En in die gevallen, waarbij langs natuurlijken of langs kunstmatigen weg een dergelijke toestand werd verkregen, zijn de uitkomsten zeer uiteenlopend.

*Ancel* en *Bouin* <sup>2)</sup> bestudeerden het cryptorchisme. Wanneer men hunne bevindingen naleest, blijkt wel steeds van een toename der interstitieele cellen te worden gewaagd, doch de geslachtsklier was, zij het op den achtergrond gedrongen, toch slechts zelden geheel afwezig. Zooals uit de waarnemingen van *Tandler* <sup>3)</sup> blijkt, biedt de cryptorchistische testikel niet steeds hetzelfde beeld. Op jeugdigen leeftijd vallen de, op doorsnede grooter dan normale, zaadkanaalties op en daartusschen veel interstitieel weefsel, deels uit bindweefsel deels uit Leydig'sche cellen bestaande. De verhouding, waarin geslachtsklier en interstitium voorkomen, zijn uiteenlopend. Ten tijde der puberteit zijn de zaadbuisjes wijder en in het lumen worden groote cellen aangetroffen. Ofschoon kerndeelingsfiguren in vele gevallen niet zichtbaar zijn, is het aantal geslachtscellen gedurende de puberteit zonder twijfel vermeerderd en moeten deze cellen ook vroeger dus wel aanwezig geweest zijn. Tusschen de zaadbuisies worden goedgevormde eilanden van Leydig'sche cellen in het bindweefsel gevonden. Op lateren leeftijd wordt een teruggang waargenomen, zoowel van het germinatieve deel als van het interstitieele deel van den testikel.

Uit deze korte beschrijving, die op vele waarnemingen steunt, blijkt voldoende, dat in het algemeen bij het cryptorchisme geen sprake kan zijn van een geïsoleerde puberteitsklier in den zin van *Steinach*. Wel degelijk zijn ook in deze gevallen kiemcellen aanwezig, die gedurende de puberteit zeer duidelijke veranderingen vertoonen, gelijkende op die, welke bij den normalen testikel worden waargenomen en die gepaard kunnen gaan met uitgesproken somatische veranderingen. In verband hiermede zijn tal van waarnemingen gedaan, die de beteekenis der puber-

<sup>1)</sup> Zie bij *Stieve*, Entwicklung, Bau und Bedeutung der Keimdrüsenzwisehenzellen. München 1921.

<sup>2)</sup> *Ancel et Bouin*, l. c.

<sup>3)</sup> *Tandler u. Grosz*. Die biologischen Grundlagen der sekundären Geschlechtscharaktere. 1913.